



Rondvraag

Voorkeursalternatieven (VKA) beoogde gaswinning VDW bij Wilhelminaoord

Op 30 april 2025 stuurde het ministerie van Klimaat en Groene groei een bestuurlijke e-mail aan betrokken overheden over VKA gaswinning VDW.

Hierin staat dat het ondanks een langdurig en intensief traject niet is gelukt om tot een overeenkomst te komen voor voorkeurslocatie 7.4. Ook stond daarin dat aanvullend onderzoek gedaan wordt naar de locaties 7.1 en 7.2 in UNESCO – werelderfgoed gebied.

De fractie van DSW heeft hierover de volgende vragen:

1. Hoe reageert de gemeente Westerveld op deze ontwikkeling?
2. En is het college hierin bereid om samen met provincie Drenthe en Waterschap Drents Overijsselse Delta op te trekken en eventueel beroep in te stellen?

Dank voor uw reactie op deze beoogde gaswinningslocatie, waarin u duidelijk uw standpunt herhaalt geen voorstander te zijn van gaswinning in de buurt van UNESCO Werelderfgoed. Inzake de gaswinning in dit gebied zijn zowel de provincie Fryslân en Wetterskip Fryslân als de gemeenten Weststellingwerf en Westerveld al eens in beroep gegaan. Wij willen u in overweging geven om in deze kwestie samen met gemeente Westerveld en WDO Delta op te trekken en beroep in te stellen.

Graag uw reactie

Assen, 13 mei 2025

Ons kenmerk 20/4.4/2025000625

Behandeld door thema Water, Bodem en Milieu

Uw kenmerk PDGGO-DTDO/98333144

Onderwerp: **Voorkeursalternatieven (VKA) beoogde gaswinning VDW bij Wilhelminaoord**

Geachte heer Mutsaers,

Op 30 april 2025 stuurde u ons en de andere betrokken overheden een bestuurlijke e-mail met als onderwerp 'VKA gaswinning VDW - bewonersbrief 1 mei 2025' (uw kenmerk PDGGO-DTDO/98333144).

U gaf hierin aan dat het het gasbedrijf Vermilion Energy BV (hierna: Vermilion), ondanks een langdurig en intensief traject, niet is gelukt om tot een overeenkomst te komen voor het gebruik van voorkeurslocatie 7.4., de beoogde gaswinningslocatie waartoe de bewindspersoon voor mijnbouw in december na een zorgvuldig traject in 2023 besloot (Staatscourant 28 december 2023). Ook schreef u ons dat de minister van Klimaat en Groene Groei (KGG) inmiddels heeft ingestemd met het zoeken van een andere locatie en een gewijzigde afwegingsnotitie laat opstellen, waartoe nu aanvullend onderzoek wordt verricht naar de locaties 7.1 en 7.2.

Conform onze reguliere adviesrol met betrekking tot gaswinning adviseren wij u hierbij over de vaststelling van een VKA betreffende de voorgenomen gaswinning VDW, en ontvangen hierop graag uw reactie.

Wij sturen dit advies ook in afschrift naar Vermilion, omdat zij ons hebben gevraagd om advies met betrekking tot de locaties 7.1 en 7.2.

Inhoudelijk advies VKA ten behoeve van gewijzigde afwegingsnotitie

Ons inhoudelijke advies is conform ons eerdere advies aan u van 31 mei 2022 (ons kenmerk 22/5.5/2022000837) en ons aanvullend advies van 23 mei 2023 (ons kenmerk 21/5.4/2023000732) om de optie om de vergunningaanvraag af te wijzen serieus te overwegen. Wij zijn geen voorstander van gaswinning in de buurt van UNESCO Werelderfgoed. De onderbouwing van dit advies komt neer op het volgende.

- - Technische redenen mogen geen reden zijn om een minder geschikt VKA te selecteren in plaats van een locatie waar de impact op erfgoed, (cultuur) landschap en natuur minder is.
-
- - Gaswinning in dit gebied dient geen schade toe te brengen aan het UNESCO
- Werelderfgoed Koloniën van Weldadigheid en de aanwezige cultuur-
- historische, landschappelijke, natuurlijke en archeologische waarden, zoals
- benoemd en gewaardeerd in gemeentelijk en provinciaal beleid. Nadrukkelijk
- wijzen wij u erop dat niet alleen de gebouwen, maar ook de landschappelijke
- inrichting deel uitmaken van de Uitzonderlijke Universele Waarden (OUV)
- van het erfgoed. De keuze voor een geschikt VKA voor de productielocatie
- dient dus, separaat van een beslissing over de toekomstige productie uit de
- gasvelden zelf, zeer zorgvuldig gemaakt te worden met inachtneming van de
- landschappelijke kwaliteiten van het erfgoed. Wij adviseren u tevens deze af-

- weging te maken in samenwerking met de overige betrokken ministeries.
-
- - Bij VDW is een projectbesluit aan de orde. Met artikel 9.2 (instructieregels voor Werelderfgoed en erfgoed op de Voorlopige Lijst werelderfgoed) legt het Rijk zichzelf de verplichting op geen projectbesluit vast te stellen, waarbij de uitvoering van het project de kernkwaliteiten van Wereld-erfgoed aantast: "Er wordt geen projectbesluit door een van onze ministers vastgesteld voor het uitvoeren van een project dat de kernkwaliteiten van de werelderfgoederen en erfgoederen op de Voorlopige Lijst werelderfgoed bedoeld in artikel 7.4 eerste lid, aantast". Voor UNESCO is uitgangspunt dat landen maximaal rekening houden met de OUV en er aantoonbaar geen alternatieve opties zijn die het Werelderfgoed niet aantasten.
-
- - In dit licht en op grond van de Heritage Impact Assessment (HIA) en de milieu-effectrapportage (MER) en ons provinciaal belang achten wij de locaties 1, 2, 3, 4, 6, 8 en 9 niet geschikt als VKA. Wij gaan er dan ook van uit dat deze locaties niet opnieuw in beeld komen in de afweging voor een VKA.
-
- - VKA 7 is een voormalige gasproductielocatie. Zij ligt echter wel tegen een Natura 2000 gebied aan en is, omdat ze inmiddels natuurwaarden heeft, door de provincie Drenthe aangewezen als locatie binnen het Natuur Netwerk Nederland (NNN).
-
- - De provincie heeft aanvullend advies gegeven over de overgebleven VKA en de aangepaste locaties 7.1 tot en met 7.4, met medeneming van de inmiddels ontvangen adviezen van de Commissie m.e.r. In dit aanvullend advies gaven wij aan dat ook de vier VKA 7-varianten negatief scoren op het gebied van natuur/beschermde soorten en stikstofdepositie.
-
- - Wij adviseerden ook dat dit gaswinningsproject een goed voorbeeld is van een project, waarbij er zo veel bezwaren spelen dat men tot de conclusie moet komen dat het 'nee, tenzij'-principe uit de Contourennota wijziging Mijnbouwwet hier leidend zou moeten zijn. Wij adviseerden de staatssecretaris om de optie om de vergunningaanvraag af te wijzen serieus te overwegen.
-

U geeft in uw bewonersbrief van 30 april 2025 aan dat er nu aanvullend onderzoek verricht wordt naar de locaties 7.1 en 7.2 en dat er wordt gesproken met de directe omgeving van deze locaties. Wij adviseren u om de volgende aspecten een plek te geven in de afwegingsnotitie die u momenteel opstelt.

2

- - Locatie 7.4 was tussen Natura 2000- en NNN-gebieden gelegen en had in potentie de mogelijkheid deze gebieden met elkaar te verbinden. Wij adviseren u om de mogelijkheden voor natuurontwikkeling (zowel tijdens de productiefase en in de verdere toekomst, als de velden niet meer produceren) mee te laten wegen in de keuze voor een nieuw VKA.
-
- - Onze kanttekening bij de locaties 7.1 en 7.2: deze liggen binnen de door

- UNESCO vastgestelde bufferzone van het Werelderfgoed, tegen de grens
- daarvan, in een enigszins open setting, iets ten zuiden van locatie 7 zoals die
- in de HIA is onderzocht. Locatie 7.4 was zelfs zonder speciale inpassing vrijwel
- buiten de zicht- en belevingslijn van omwonenden gelegen. Wij adviseren u
- nu al na te denken over de mogelijkheden voor een goede landschappelijke
- inpassing passend bij de OUV en de cultuurhistorische waarde van deze
- locatie, waarmee de mijnbouwlocatie aan het zicht onttrokken kan worden.
-

Proces

Wat betreft het proces van besluitvorming het volgende.

De vraag met betrekking tot het VKA waarover u een nieuw besluit wilt nemen, betreft fase 1 van gaswinning VDW. Deze fase behelst alle aspecten van de effecten op maaiveld-niveau van de voorgenomen gaswinning en werd opgesteld ten behoeve van de selectie van een productielocatie.

Ondertussen is ook fase 2 al begonnen, met het opstarten van de MER en de HIA fase 2. Deze tweede fase behelst alle aspecten van de effecten als gevolg van de voorgenomen gaswinning, zoals die ontstaan in de diepe ondergrond, alsmede de

effecten in de omgeving van de dan vastgestelde productielocatie. Ook de effecten van diepe bodemdaling en de seismischrisicoanalyse komen in deze fase aan bod. De winning van gas uit kleine velden wordt in het gebied als zeer ingrijpend ervaren en het voornemen om bij en onder Werelderfgoed te winnen is internationaal zeer gevoelig en vraagt om een grote zorgvuldigheid en transparantie in het proces. Ondertussen is het proces vertraagd, lopen de fasen in het proces door elkaar en hebben wij sinds 2022 geen nieuwe totaalplanning van uw ministerie ontvangen met daarin de perioden voor advies, zienswijzen, bezwaar en beroep, interdepartementale afstemming, de trajecten voor HIA en MER fasen 1 en 2 en de voorziene momenten van participatie en besluitvorming. De globale planning van Vermilion (presentatie 17 april 2025, pagina 5) biedt deze informatie niet.

Wilt u de actuele planning met ons delen? Een planning is nodig om UNESCO transparant te kunnen informeren, hetgeen weer voordelig is voor een goed proces in het belang van alle partijen, inclusief uw ministerie en Vermilion. Er spelen veel bezwaren en de omschakeling van gas naar nieuwe energiebronnen is volop gaande. Wij stellen u in dit licht de vragen: past in het gebied van Frederiksoord-Wilhelminaoord van uw ministerie geen grotere terughoudendheid ten aanzien van gaswinning, en is het wel reëel om onder het UNESCO Werelderfgoed Koloniën van Weldadigheid gas te willen winnen uit een nieuwe locatie, VDW?

